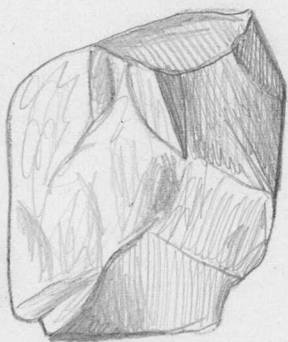

4564.

Virolahti.

Esineet, jotka amanuenssi maist. Juhani Rinne toukok. 22-24 p:nä 1905 kaivautti esille tai ennen löydettyinä osti Virolahden pitäjän Heikkilän kylän Juho Heikkilän talon maalla Pitkä- ja Ahopelto nimisellä vainiolla löytyväältä kivikautiselta asuinpaikalta. (Katso maisteri Rinteen kertomusta, siihen kuuluvaa kartanaihelmaa ja neljää valokuvaa Historiallisen museon topografisessa arkistossa). (Samalta paikalta ennen löydettyjä esineitä on lueteltu Hist. Mus. Luett. N° 4539 ja 4559).

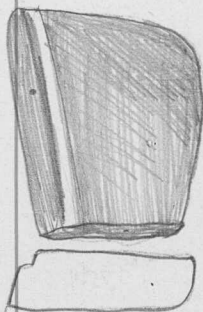
1. Kourutaltan terälohkelma väriltään vihreän harmaata, jotakin tiivistä, ehkä eruptiivista vuorilajia. Kourun keskus ja suurimmaksi osaksi aseeseen selkäpuoli ovat hiomisen jällellä, muu osa asetta on lohkopinnalla. Asekatkelman pituus on 41 mm, sen suurin leveys 35,5 mm. Löydöstä kts. alemp.
2. Tylpälle terälle hiottu kiviesine, kiilileliusketta. Esineen kumpikin lape ja teränsuu ovat hiotut, mutta kyljet ja varsipää ovat sen sijaan lohkopintoja. Terän nirkot, toinen terän suulta, toinen toisen lappeen puolelta, ovat lohjenneet. Esine, joka kiviaineen pehmeiden vuoksi tuskin lienee ollut teräaseena käytetty, on 89 mm pitkä, 32 mm

4564.

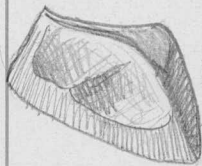
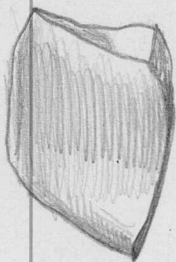
Virolahti

leveä ja 18,5 mm paksu.

3. Pieni hioinkiven liuskelma, kvartsiitti-kiveä. Kiven leveämpipää, kumpikin lape ja toinen kylki ovat sileiksi hiotut. Kapeampi pää sen sijaan on murtopinnalla, samoin toisen kyljen keskiosa. Tältä kyljeltä on nim. esine-siltä ainakin näyttää - sahaamalla katkaistu siten, että kummankin lappeen puolelta on sahattu ensin muutaman mm:n syvyydelle ja jälellä oleva osa murrettu. Sahan uru ei ole molemmilla sivuilla sattunut aivan samalle kohdalle, joten kylki on hieman viisto. Kiven pituus 32 mm, suurin leveys 25 mm ja paksuus 8 mm.

4. Kappale kiilleliuskeisesta kiviesineestä, jonka kumpikin lape on hiottu, toinen hieman kuperaksi, toinen saman verran kourulle ja yksi laita terävähkö. Pari sirpaletta kiviaseesta, toisessa kapea liiste sileätä hiomapintaa, kymmenen iskettyä piikiven sirpaletta, 17 ukonkiven palasta, kaksi poltetun saven(?) kappaletta ja pieni hiilipala.

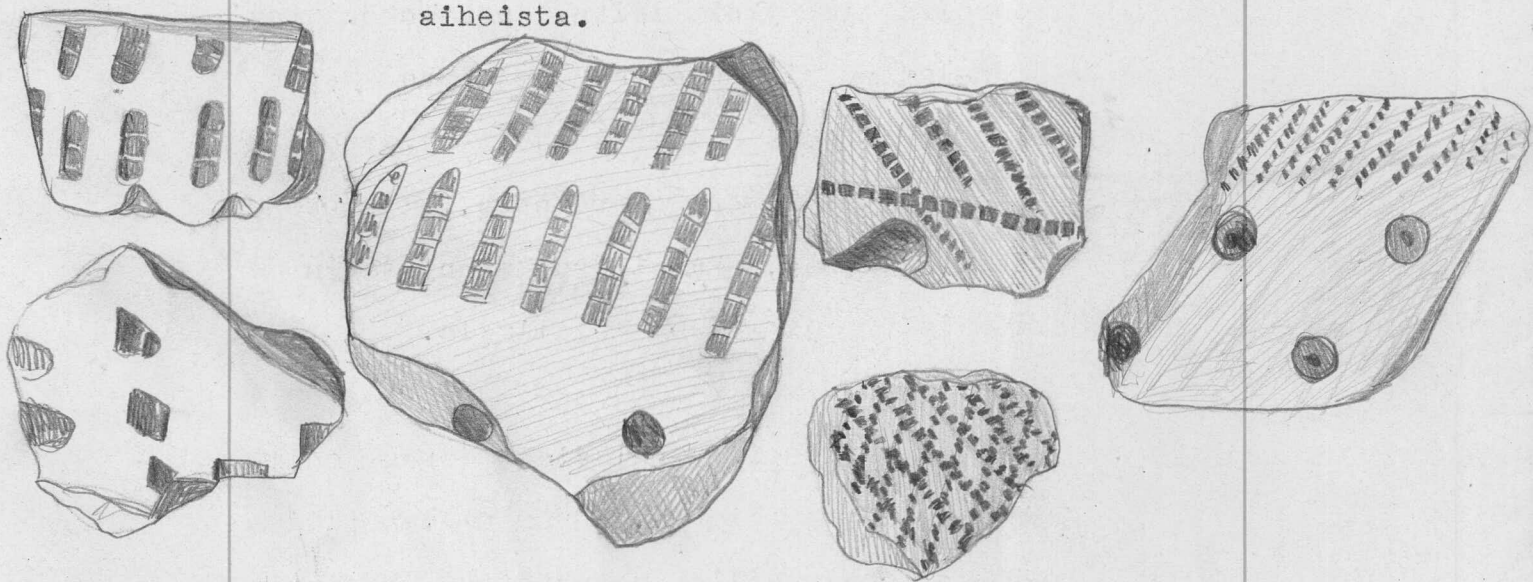

5. Joukko saviastian palasia, jotka enimmäkseen ovat pieniä. Suurin osa niistä on koristeilla varustettu. Useimmisissa palasissa on koristeena käytetty kampa-aihetta, s. o. koristeet painettu lovikkaaksi tehdyllä terällä, joka se-

4564.

Virolahti.

kä muodon että koon puolesta näkyy vaihdelleen. Toisinaan näkyy nim. "terä" olleen leveämpi ja paksumpi; toisinaan kapea ja ohut, toisinaan ovat nastain välit olleet siksi syvät, että ainoastaan nastat ovat jäljen tehneet ja koriste on näin tullut muistuttamaan pilkkuviivaa. Toisinaan taas ovat nastat välineen painuneet astian laitaan ja koriste muodostaa yhtenäisen viivan. Nastain tekemät syvennykset ovat toisissa tasa- tai pyöreäpohjaiset, toisissa taas terävät. Näitä kampa-aiheita on sitten asetettu erilaisiin asentoihin ja ryhmiin, joista toisissa erottaa sileällä tai pyöreillä, muutamassa soikeilla kuopilla varustetut pinnat, mutta tässä olevat palaset ovat siksi pieniä, että ne eivät anna kuvioista mitään kokonaiskäsitystä. Seuraavassa muutama näyte tämänlaatuisista koriste-aiheista.

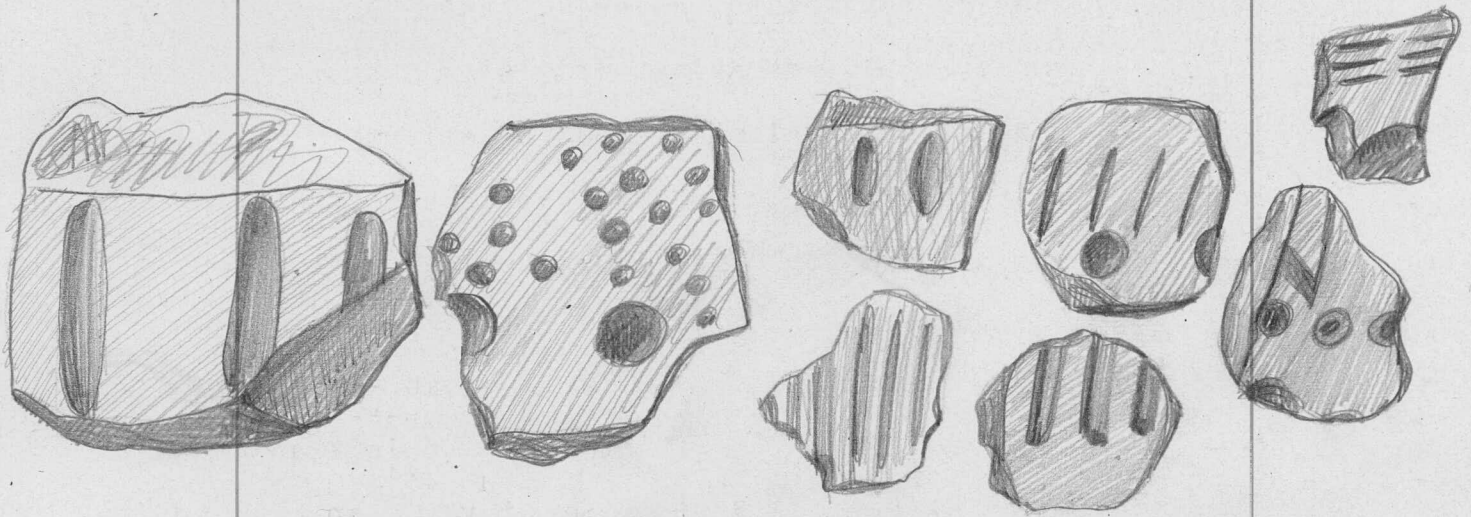

Paitsi kampa-aiheita on toisissa kappaleissa koristeina tasa- tai pyöreäpohjaisia, pyöreitä tai soikeita kuoppia,

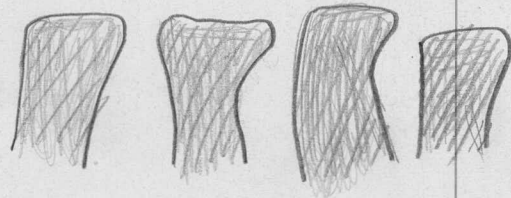
4564.

Virolahti

tasapohjaisia syvennysviivoja, tai si-
leäpohjaisia painalteeita, jotka ovat
ikkäänkuin kynnellä tehtyjä. Alempana
muutama näyte.

Joukossa on muutamia reunapalasia, joi-
den profiili on tähän piirrettyä
muotoa.

Saviastiain

saviaines on huonoa, enimmäkseen vaa-
lean keltasta tai punasta väriltään.

Löydöt N:oilla 1-5 ovat las-
ten Miina, Eliina ja Viljo
Heikkilän sekä Eevertti Aution
keräämiä ennen maist. Rinteen
paikalle tuloa. Esineet ovat
kerätyt Juho Heikkilän ⁺⁾ pellon
löytöalueelta. (katso kartalla).

⁺⁾ Ahopellosta ja
Pitkän

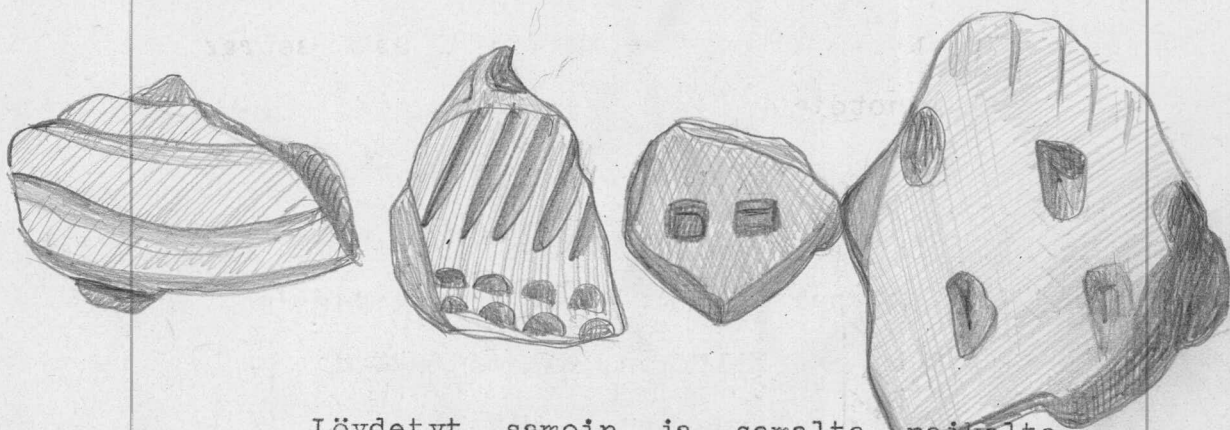
Tutkimuksen aikana kerättyjä ovat:

6. Kaksi osaksi ⁺⁾ hiottua kiviaseista, jois- liuskaletta
ta toinen hienoa kiilleliusketta, toi-
nen jotenkin harmaata kivilajia, sekä
joukko piikiven palasia, kaikki kerä-

4564.
Virolahti.

tyt kynnetyn maan pinnalta Juho Heikkilän Pitkästä pellosta, kartalla keskimäisen aituksen sisällä.

7. Joukko saviastian palasia, enimmäkseen koristettuja samanlaatuisilla koristeaiheilla kuin alanumerossa 5 esitetyt. Paitsi edellä kuvattuja koristemuotoja on näiden joukossa seuraavanlaatuisia.

Löydetyt samoin ja samalta paikalta kuin № 6.

8. Pieni, yhdeltä sivultaan hiottu hieinki-
ven katkelma ruskean harmaata kiveä, joukko iskettyjä pii- ja ukonkivenpalasia, lohkottu, pieni asekenkappale sekä pari kuonapalasta, kerätyt Juho Heikkilän A hope llosta viljellyn maan pinnalta. Esineet ovat mainitun pellon länsipuoliskolta, maantieaidan ja pellon pohjoislaidalla olevan kankareen väliltä, mutta etupäässä pellon luoteiskulmalla olevan, ympäristön maalla puoleksi täytetyn hiekkakuopan pohjalta ja reunoilta. Tähän ajettu irtonainen maa tutkittiin kauttaaltaan pohjasoraan saakka.

4564.

Virolahti

9. Joukko pieniä poltettuja luunpalasia, löydetyt samoin kuin edellinen numero.
10. Joukko saviastianpalasia, jotka sekä laadulleen että koristeaiheittensa puolesta ovat kahdessa edellisessä numerossa kerrottujen astiapalasten kaltaiset. Kappaleiden joukossa on useita reunapalasia ja yksi pohjakappale pyöreäpohjaisen astian keskipohjalta. Reunapalaset ovat profiililtaan seuraavia muotoja.

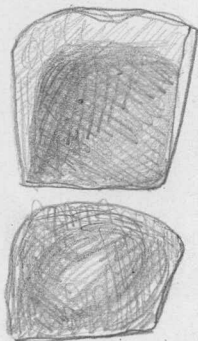
Nämä astian palaset ovat ylimalkaan löydetyt samalta alueelta ja samalla tapaa kuin kahdessa edellisessä numerossa mainitut esineet, mutta suurin osa niistä esiintyi Ahopellon luoteiskulmassa olevan hiekkakoppaan pohjasta ja reunoilta, ajetusta irttonaisesta maasta, joka tutkittiin.

4564.

Virolahti

11. Hioinkivi, gneissia. Kivi on alkuaan ollut suurempi ja ollut jo silloin hioinkivenä käytetty, koska sen toiseen sivuun on muodostunut pyöreä, keskeltä koholla oleva hiomataso, josta ehkä kolmannes lienee jällellä. Sittemmin on kivi särkynyt, ja sen jälestä on jällelle jääneen osan vastakkaiselle sivulle alettu hioa, joten siihen on syntynyt pienempi, muuten samanlainen pyöreähkö ja keskeltä koholla oleva hiomataso kuin toisella-kin sivulla on. Kiven hiomapinnat ovat myöhemmin kokolailla vapautuneet. Muodoltaan on kivi epäsäännöllisesti nelikulmainen. Sen kaksi murtunutta sivua ovat jotakuinkin suorat, mutta alkuperäiset luonnolliset sivut ovat epätasaiset ja käyrät ja niiden välinen kulma, jonka kohdalta kivi on paksuin, on pyöreähkö. Kivi on 220 x 180 mm laaja ja paksummalta kohdaltaan 75 mm paksu.

Hioinkivi löytyi Juho Heikkilän Ahopellosta muutaman maakiven päältä. Tämä maakivi jonka ympärille oli kerätty koko läjä kiviä lähellä olevalta hiekan ottamisen kautta syntyneen notkelman alueelta, on karttaan merkitty II:lla. Hioinkivi lienee siis alkuaan kotoisin samalta alueelta, jolta muutakin saman maakiven ympärille kasatut kivet ovat.

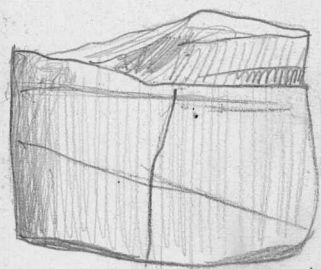
4564.

Virolahti

Ahopellon luoteiskolkalla tutkitiin paitsi hiekkakuoppaan paikoin lähes 2:n metrin paksuudelle kasattua maata, karttaan 1-6 merkityt kohdat. Näistä eivät kohdat 3-6 antaneet mitään löytöjä; kohdalta 1 ja 2 saatiin seuraavat löydöt:

a) Kohdalta 1:

12. Hioinkiven katkelma, sarvivälkeliusketta. Kivi on litteä lohelma pitkulaisesta, noin 83 mm leveästä ja 27 mm paksusta kivistä, joka on molemmilta sivuiltaan ollut hiottu. Kappaleen nykyinen pituus 67 mm. Sen toisesta hiotusta sivusta on hiottu pinta enemmältä kuin puolelta kiven leveydeltä lohennut pois. Toinenkin hiottu sivu on halkeamapaolla. Tämän viimeksimainitun hiotun sivun poikitse kulkee kaksi ei yhdensuuntaista vaaleampaa viirua.

1/2

Kivi löytyi ruudun 1 eteläkolkalta noin 35 cm:n syvyydeltä hiekasta.

13. Pieni hioinkiven palanen ruskean harmaata kiveä. Kappaleessa jällellä oleva, 4 x 3,5 cm laaja hiomapinta on keskikohdaltaan vähän notkolla. Kappaleen suurin pituus on 62 ja paksuus 42 mm.

Kappale löytyi ruudun 1 keskikohdalta noin 50 cm:n syvyydeltä.

14. Viisi iskettyä kiven palasta, yksi ehkä asekestä, kaksi piikiveä ja kak-

4564.

Virolahti

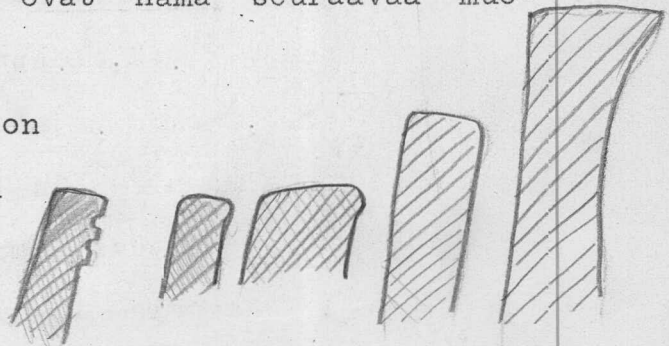
si ukonkiveä, sekä yksi poltettu luupalanen, kaikki löydetyt ruudulta 1 liikutetusta hiekkakerroksesta.

15. Joukko saviastiankappaleita, jotka ai-neeltaan ovat hienoa hiekansekaista sa-vea ja väriltään vaalean punaisia. Ko-risteaiheena on näissäkin pääasiallisesti kampa-aihe kuopat tai tasapohjaiset vii-vat. Muutamista koristemuodoista tässä näytteitä:

Astian kappaleiden joukossa on reunapa-lasia ainakin viidestä eri astiasta. Profiililtaan ovat nämä seuraavaa muo-toa:

Kappale siis on tässä ainakin viidestä eri ~~astiasta~~,
~~astiasta~~,

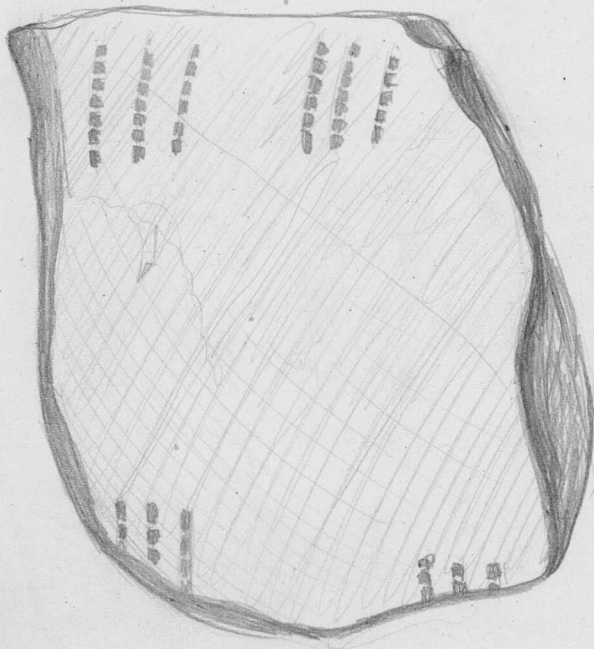
mutta saattaa olla useimmistakin. Palaset ovat löytyneet koko ruudun 1 alueelta, lii-kutetusta hiekkakerroksesta, pinnalta

4564.

Virolahti

lähtien noin 50-60 cmtrin syvyydelle saakka.

16. Joukko saviastiannalasia, kaikki samasta astiasta. Nämä kappaleet eroavat kaikista tämän päänumeron alla edellä luetelluista saviastiannalasisista saviaineensa puolesta. Näissä on nim. saven seassa hiekan asemasta hienonnettua vuolukiveä, jonka usein koko pitkät säikeet tekevät saviaineen karkeaksi ja samalla haperaksi. Sennä vuoksi onkin astiata, vaikka sen palaset lienevätkin kaikki jälellä, enää mahdoton panna kokoon. Kokoamisen mahdollisuutta estää sekin että palaset, pehmeitä ja haperia. kun ovat, ovat maassa oijenneet. Muodoltaan on astia ollut pyöreäpohjainen, kuten pohjan keskuskuvusta jälellä oleva kappale osoittaa. Reunan profileeraus on vieheen piirrettyä muotoa. Koristeeltaan on astia ollut hyvin yksinkertainen, kuten tähän piirretystä kappaleesta nä-

4564.

Virolahti

kyy: Koristeet viisikuoppainen kampaviiva kolmittain, ovat astian ympärikäyvä vyöhykkeissä, mutta näkyvät olevan samalla niin asetetut että syntyy reunalta pohjaa päin viistoon (pärekorin tapaan) käyviä koristejonoja. Väritään on astia ollut kellertävän harmaa.

Astianpalaset löytyivät kaikki yhdestä läjästä osaksi toisiinsa kiinnitettuneina ruudun 1 länsinurkasta ihan aidankulmauksen luota, noin 45 cm:n syvyydeltä. Näytti siltä kun olisi astia eheänä tullut paikalleen pannuksi, mutta sitten sannaan painosta luhistunut kokoon.

Tätä numeroa seuraa eri laatikossa hiekkaa, joka on astianpalasista irtautunut ja mahdollisesti saattaa sisältää kemiallisesti erotettavia jäännöksiä astian muinaisesta sisällöstä.

17. Hiekanäytettä Ahopellon länsikolkalta ruudulta 1.

b) Kohdalta 2.

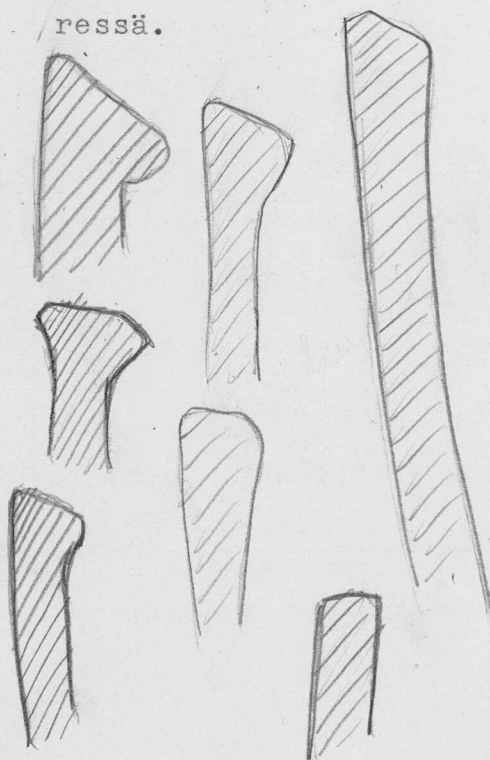
18. Pieni hiokinkiven palanen hiekkakiveä. Kivestä on ainoastaan yksi sivu hiottu, muuten se on tasapaksu (9,5 mm) sekä 27 x 22 mm laaja.

Löydetty ruudun 2 pohjoisosalta 40 cmtrin syvyydeltä.

19. Joukko isketyitä pii- ja ukonkivenpalasia, löydetty sieltä täältä ruudun 2 liikkeellä olleesta hiekkakerroksesta.

4564.
Virolahti

20. Joukko pieniä poltettuja luunpalasia, löydetyt samoin kuin edellinen n:ro.
21. Joukko saviastiankappaleita, jotka aiheeltaan, väriltään ja koristeaiheiltaan ovat yleensä samanlaiset kuin täältä löytöpaikalta edellä luetellut astianpasetkin, lukuunottamatta alanumeroissa 16 kerrottuja. Näiden joukossa on reunakappaleita ainakin kymmenestä eri astiasta. Reunakappalten profiili on näissä yleensä sama kuin edellä kuvatuissa, joitakuita, hieman eroavia kuvataan vieressä.

42 B. h.
69. 97

Mitä koristemuotoihin tulee, on näiden joukossa koko joukko uusia edellä luetelluista tuttujen aiheiden kombinaatiooneja, jotka osottavat tämän aikuisten astiakoristeiden mitä suurinta vaihtelevaisuutta.

Astiapalaset ovat löydetyt Ahopelolta ruudun 2 alueelta liikutetun hiek-

4564.

Virolahti

kakerroksen kaikilta syvyyksiltä. (-60 cm:iin asti).

Tätä numeroa seuraa eri laatikossa astiapalasta varissut hiekka.

Ahopellon ja Pitkänpellon välistä kulkevan maantien vierestä, Pitkänpellon (kartalla) keskimäiseen aituukseen johtavan veräjän pielestä maantien puolelta kaivettiin maantien suuntaan 6 metrin pituinen ja 1-1,5 metrin levyinen alue jakamalla se 6:teen metrin levyiseen ja 1-1,5 metrin syvyiseen ruutuun. Täältä alueelta löydettiin seuraavat esineet:

22. Hioinkiven palanen, gneissia. Muodoltaan

on kappale epäsäännöllinen lohjelma, josta ainoastaan yksi pinta on hiottu. Tämän hiomapinnan keskus on notkolla. Kivi on 77 mm pitkä, 50 mm leveä ja 28,5 mm paksu. Kivi löytyi veräjän pielestä lukien ensimmäiseltä ruudulta, jo-

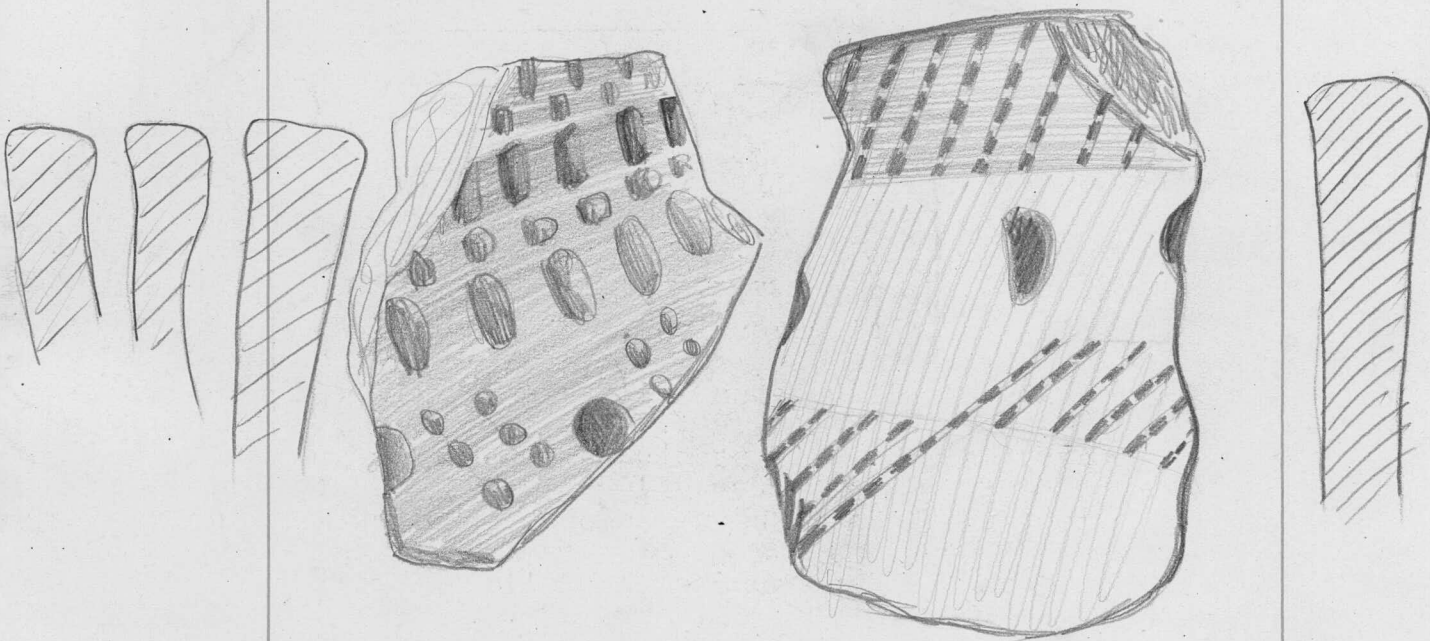
4564.

Virolahti

ka karttaan on merkitty 7:llä, liikkeellä olleesta hiekkakerroksesta noin 35 cm:n syvyydeltä.

23. Neljä iskettyä kivensirpaletta, joista pari ukonkiveä. Löyd. ruud. 7.

24. Joukko saviastiannalasia ainakin neljästä eriastiasta. Palaset ovat aineeltaan, väriltään ja koristeiltaan samantlaiset kuin edellä luetellut saviastian kappaleetkin. Muutamia koristeaihekombinatiooneja tässä kuvattuna.

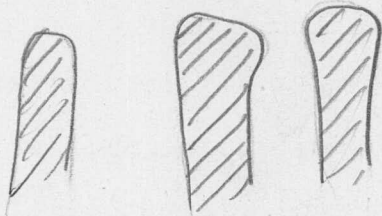
Joukossa olevat reunakappaleet ovat profiililtaan piirrettyä muotoa. - Astiapalaset löytyivät ruudulta 7 eri syvyyksiltä sen liikkeellä olleesta noin

4564.

Virolahti

55 cm:n paksuisesta hiekkakerroksesta.

25. Joukko saviastianpalasia laadultaan edellisessä numerossa lueteltujen kaltaisia. Näissä on kolme reunapalasta yhtämonesta eriastiasta. Reunapalasten profiileeraus piirretty.

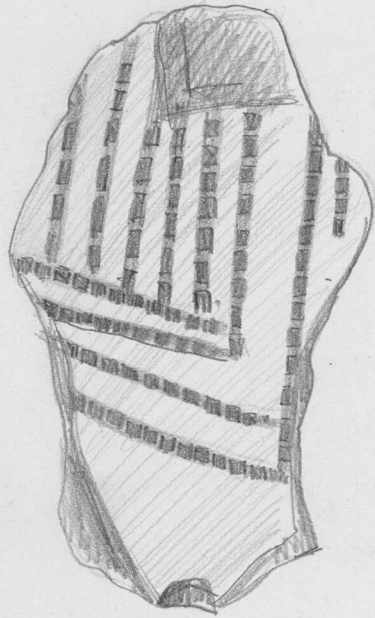

Astiapalaset löytyivät edellisen viereiseltä ruudulta 8 liikutetun hiekkakerroksen erisyvyyksiltä. (- 55 cm:n syvyyteen).

26. Kolme iskettyä piikiven palasta löydetty samoin kuin edellisessä numerossa mainitut esineet.
27. Neljä iskettyä kivensirua, niistä yksi pii- ja yksi ukonkiveä. Löydetty ruudulta 9 liikutetun hiekkakerroksen erisyvyyksiltä. Liikutettu hiekkakerros ulottuu tämän ruudun samoin kuin edellisten kahden ruudun kohdalla 55 cm:n syvyyteen.
28. Joukko saviastianpalasia, laadultaan samanlaisia kuin edelliset. Koristeaiheet ja muodotkin samat kuin edellisissä. Erästä kappaleesta alle piirretty koristenäyte.

4564.

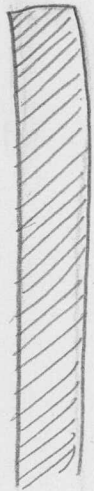
Virolahti

Astianpalaset ovat löydetyt ruudulta 9 samoin kuin edellisen numeron esineet.

29. Joukko saviastianpalasia, joiden joukossa muutamien väritään vaalean punanen, astian pala, jonka saviaineessa runsaasti punasen väristä jauhattua kiveä. Niinikään on näissä 4 5 palasta, joissa saviaineen lujitteena on asbestia samoin kuin numerossa 16 kerrotussa. Viimeksimainituista kappaleista on yksi reunapala 8-10 cm laaja, mutta se samoin kuin muut sama-aiheiset kappaleet ovat ilman minkäänlaisia koristeita. Reunapalasan profiili on piirrettyä muotoa. - Saviastiapalasten joukossa on yksi isketty piikivenpalanen.

Kappaleet löytyivät ruudulta 10, sen noin 50 cm:n syvyydelle ulottuvan liikutetun hiekkakerroksen eri syvyyksiltä.

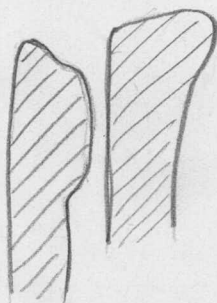
4564.

Virolahti

30. Joukko saviastianpalasia laadultaan samanlaisia kuin suurinosa täältä löytöpaikalta.

Löydetyt ruudulta 11, sen liikute-
tusta hiekkakerroksesta, joka ulottuu
samoin kuin edellisellä ruudulla noin
50 cm:n syvyydelle.

31. Joukko saviastianpalasia, jotka, samoin kuin edellisen numeron, laatunsa puolesta ovat samanlaisia kuin suurinosa astiapalasisista täältä löytöpaikalta. Koristeaiheista esiintyy näissä palasissa edellisiin nähden joku uusi kombinatsiooni, mutta palaset ovat valitettavasti niin pieniä, että koristeistakaan ei saa mitään kokonaiskäsitystä.

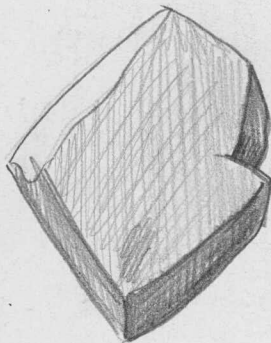

Astiapalaset löytyivät ruudulta 12 eri syvyyksiltä sen liikkeellä ollutta hiekkakerrosta, joka samoinkuin kahden edellisen ruudun ulottuu noin 50 cm:n syvyydelle. - Parin tässä löytyvän reu-
napalasan profiili on piirretty yllä.

Pitkänpellon (kartalla) keskimäisen aituksen sisältä löydettiin paitsi edellä lueteltuja, kynnetyn maan pinnalta kerättyjä esineitä, seuraavat löydöt:

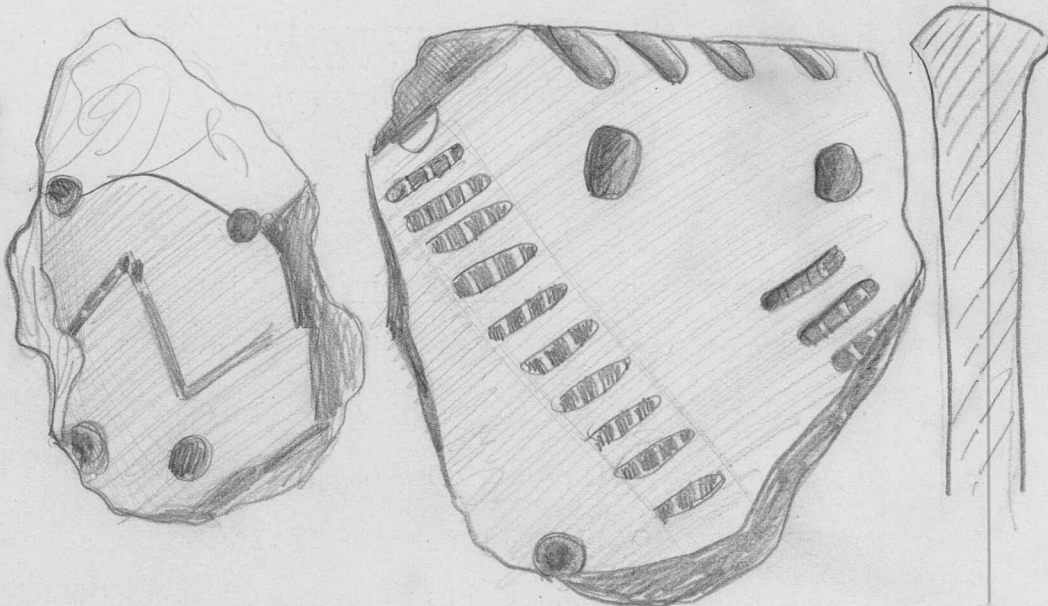
4564.
Virolahti

32. Hioinkiven katkelma, ehkä tulen vaikutuksesta rapautunutta graniittimaista kiveä. Kivestä on vaan yksi pinta hiottu, tämä jonkuverran keskeltä notkolle. Kiven mitat ovat 70 x 66 x 31 mm.

Kivi löytyi mainitun aituuksen veräjän pielestä sisäpuolelta ruudun 7:n kohdalta, läheltä aitaa. Kivi esiintyi lasten tönkiessä pintahiekkaa.

33. Joukko saviastian kappaleita, jotka yleensä ovat hienoa saviainetta ja väritään vaalean punasia. Koristeina on näissäkin kampa- ja kuoppa-aiheita. Tässä näyte parista koristemuodosta:

Astiapalasten joukossa on 9 reunapalasta, jotka kaikki näyttävät olevan

4564.

Virolahti

eri astioista. Useimmat niistä ovat profiililtaan ennen piirrettyjen muotoiset. Muutaman reunapalan profiili on tähän piirretty.

Astiapalat löytyivät Pitkänpellon keskimäisestä aituuksesta, karttaan 13 :sta merkittyä kohtaa tutkittaessa. Tässä näet tutkittiin noin 5 metrin pituinen ja 2:n metrin levyinen alue, jonka alalla liikutettu hiekkakerros ulottui noin 60 cm:n syvyydelle.

34. Kaksi iskettyä kivenpalasta ja yksi poltettu luupalanen, löydetty samoin kuin edellinen, numerokohdalta 13.

35. Kuusi saviastian kappaletta, laadultaan samanlaisia kuin edellisessä numerossa mainitut. Astianpalaset löydettiin Pitkänpellon keskimäisen aituuksen kohtaa 14 tutkittaessa. Tällä kohtaa tutkittiin nim. noin 6 metrin pituinen ja 2-2,5 metrin levyinen alue, jossa maa jo alkoi olla savensekaista hiekkaa. Liikkeellä ollut maakerros ulottuu noin 50 cm:n syvyydelle.

36. Muutama saviastiankappale, jotka laadultaan ovat edellä kerrottujen kaltaiset, isketty kuutelokiven kappale ja pari pientä poltettua luupalasta, kaikki löydetty Pitkänpellon tutkitulta kohdalta 15. Tässä tutkittiin alue on noin 4 x 2 metriä laaja, ja maa siinä noin

4564.
Virolahti

20 cm:n vahvuisen ruokamullan alla sa-
vea. Koska löydöt tässä olivat ruoka-
mullassa, on luultavaa, että ne ovat
maata viljeltäessä tänne vierineet ylem-
pää.

37. Kirveenterän varsipuoli, diabaasia, väriltään harmaa. Aseen toinen sivu ja kyljet ovat melkein täydellisesti hiottuja, toisessa sivussa sen sijaan on isoja lohkeamia. Varrenpää on tahkottu viistoksi. Terä on kokonaan lohjennut pois, ja sen lohkeama on pitempi epätäydellisemmin hiottun sivun puolella, toisella sivulla on sitä vastoin jälellä loivan teränlaskun alkuakin. Aseen suurin pituus on 124, lev. 61 ja paksuus 35 mm.

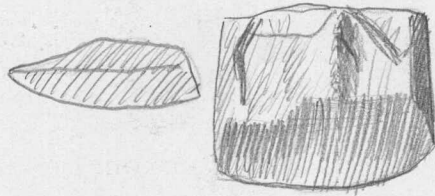
Kivi löydettiin Pitkältä pellolta, kohdan 15 luoteispäässä olevan maakiven sivulta ihan pintamaasta.

38. Pieni kynsitaltta lujaa tiivistä kiveä. Aseen terä on hiottu niin että teränlasku asean etupuolella on kourulla, kun se selkäpuolella taas on kupera

4564.

Virolahti

ja kaksitaitteinen. Aseen selkäpuoli ja toinen kylki on sileäksi hiottu, etusivu sen sijaan on osaksi lohkouurteil-la ja toinen kylki melkein terävä. Ase lienee alkuaan ollut jonkunverran pitempi. Väriltään se on sinervän harmaa. Lämpileikkaus . Pituus 23, leveys 29 ja paksuus 10,5 mm.

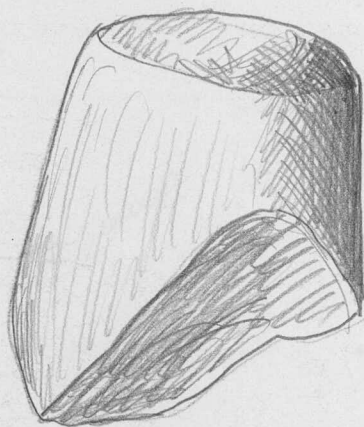
Ase löydettiin Pitkästäpellostä karttan 16 merkitystä kohdasta pinnalla ollutta ruokamullaa tutkittaessa . Ruokamullan alla onkin tällä kohtaa samoin kuin kohdalla 15 heti noin 15 á 20 cm:n syvyydeltä lähtien savi, joten tällä kohtaa ruokamullasta löydettyt esineet lienevät niinikään kynnettäessä kulkeutuneet tänne ylempää.

- 39, Yhdeksän pientä saviastian kappaletta, neljä kuutelukivien ja yksi isketty aseksen lohkelma, kaikki löydettyt samoin kuin edellinen numero kohdalla 16 ruokamullasta.
40. Kiviaseen varsipää, tiivistä, ehkä eruptiivista vuorilajia, väriltään sinervän harmaa. Aseen hionta vaillinainen, mutta hiomisen jälkiä on näkyvissä niin hyvin kyljissä kuin kummallakin sivulla.

4564.

Virolahti

Aseen selkäpuolella on kivessä muutamia tummempia viiruja sekä koko joukko ehkä loukkaamisen kautta syntyneitä ristiin rastiin meneviä uurroksia. Katkelman pituus 59 mm., leveys 45 ja vahvuus 27 mm.

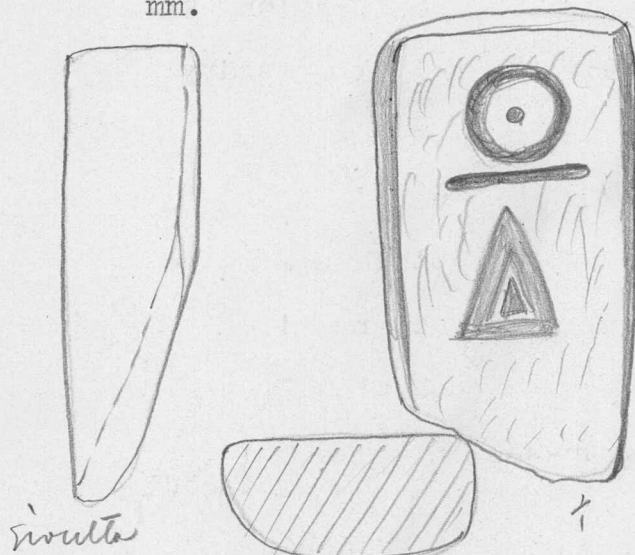
Katkelma löydettiin Pitkänpellon keskiaitauksesta noin 15 metriä kohdan 15 luona olevasta maakivestä luoteeseen. Esine tavattiin melkein pinnalta, kynnetystä ruokamullasta.

41. Toisesta päästä teräväksi hiottu kivi-esine, kiilleliusketta. Esine on kaikilta sivuiltaan sileäksi hiottu, vieläpä kantapääkin on hiottu tasaiseksi. "Terän" hionta on tapahtunut ainoastaan toista sivua loivasti ja kourutaltan terän tapaan pyöreähkönä laskevaksi hiomalla. Toinen sivu sen sijaan on aivan suora. "Terä" on nykyään lohjennena. Esineen suoralla sivulla, jossa muiden muassa kivessä on ruskeita täpliä, on keskellä esinettä kaiverrettuja koristeita, nim. ylimmä keskipisteellä varustettu ympyrä, sen alla vaakasuora viiva ja tämän alla asemallaan seisova tasakylkinen kolmio. Nämä kuviot samoin

4630.

Virolahti

kuin esineen ainakin osittainen myöhäisempi hionta tekevät esineen kivikautisuuden epäiltäväksi. Teräaseena on esinettä tuskin voitu käyttää, sillä siksi on sen kivilaatu pehmeätä. Esineen pituus on 59, leveys 34 ja paksuus 17 mm.

Esine löytyi Pitkänpellon keskimäisestä aituuksesta karttaan III merkityltä kohdalta kynnetystä ruokamullasta.

42. Terälle tahottu kiviesine gneissia. Esine on hiottu pääasiallisesti vaan toisesta päästään, josta se on tehty pyöreäksi ja ohennettu teräntapaan. Teräaseeksi on kysymyksessä olevaa esinettä tuskin aiottu, vaan lienee pikemmin uuden aikainen lapion hioin, mutta kun samanlaisia esineitä kysymyksen alaisella kivikautisella asuinpaikalla tavattiin useampia, otettiin yksitälteen museoon tuotavaksi. Esineen pituus on 130, leveys 67,5 ja paksuus 27 mm.

4564.

Virolahti

Löydetty Pitkänpellon keskiaituuk-
sesta eräästä pellolta kerätystä kivi-
kasasta.

Esineet, jotka maist. Rinne yh-
teensä 4 mksta 50 pennistä osti Heik-
kilän kyläläisiltä täällä toimittama-
sa tutkimuksen aikana.

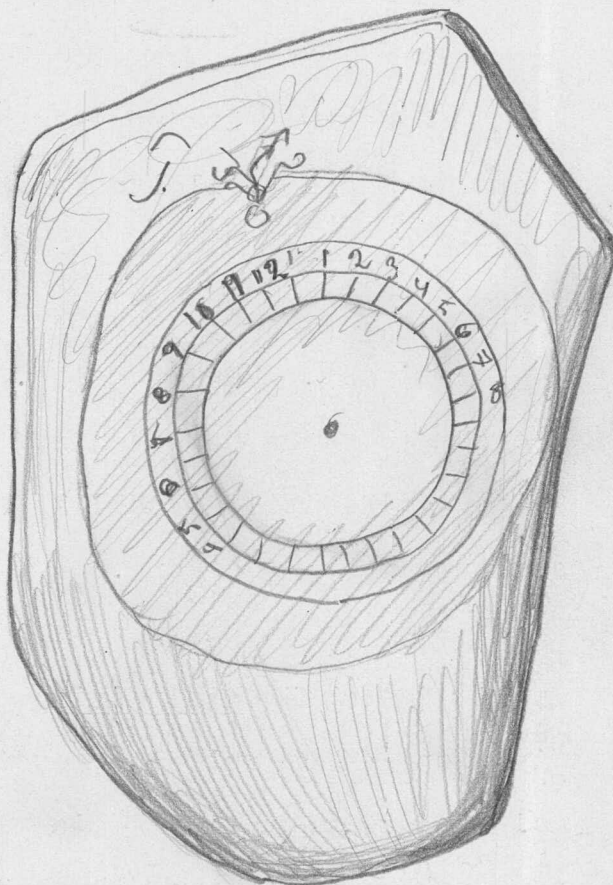
43. Suuri ja eheä hioinkivi gneissää.
Kivi on 44 cm pitkä, leveimmältä koh-
daltaan 32,5 cm leveä ja 18,5 cm pak-
su, sekä ainoastaan yhdeltä sivultaan
hiottu pyöreälle keskeltä koholla ole-
valle hiomapinnalle. Kiven hiomatasolle
on myhemmin kaiverrettu aurinkokellon
taulu numeroineen (1-12), sekä keskelle
taulua hakattu tappia "viisaria" varten
pyöreä reikä. Kivestä käy tarina, et-
tä se on jostakin kylän nurkista val-
miiksi hiottuna löydetty ja että jo
nykyisen kyläläispolven isoisät olivat
siihen kellontaulunkin kaivertaneet.
Sitten oli kellokivi hukunut ja
taass nykyisten kylän talonisäntien las-
na ollessa löydetty Antti Heikkilän
talon navetan lattian alta. Löydettyä
asettiin kivi Antti Heikkilän pihan

4564.

Virolahti

perällä olevalle isolle maakivelle, johonka se kiinnitettiin tervalla paikallaan pysyäkseen ja ajan oikein näyttäkseen. - Kiven ajannäyttämiseen näh-

den sanotaan ettei se siinä ole aivan tarkka. Muuten on kellontaulu hyvästi hakattu sen suuntaiseksi kuin piirroksesta näkyy. 12:n:sta kohdalla on ehkä puuta kuvaava haarukkainen kuvio, jonka vasemmalla puolella on kuin jäännöksiä kirjaimista (G.I.?)

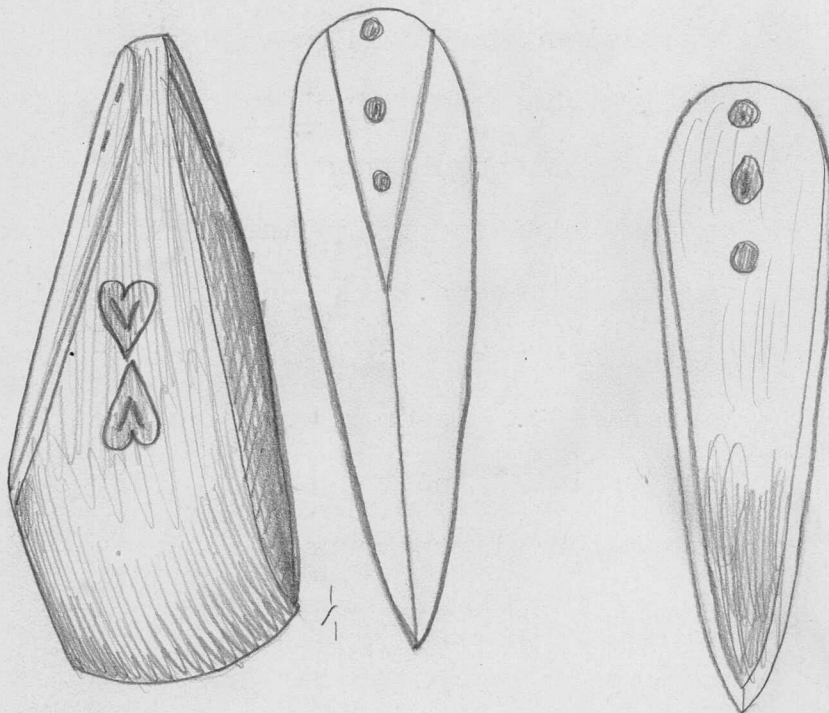
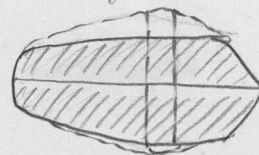
Kivi ostettiin Antti Heikkilän talosta.

44. Kivikirvestä muistuttava kiviesine kiilleliuskeesta. Esineen toinen pää on kirveenterän muotoiselle terälle kupenranlaisilla teränlaskuilla, mutta esineen pehmeä kiviaines tekee hyvin vähän luultavaksi, että esinettä olisi teräaseena

4564.

Virolahti

käytetty. Esineen "varsipää" on hiottu kapeaksi päinvastaiseen suuntaan kuin "terä". Muuten on aseeseen hionta hyvin täydellistä, sillä kakki sen pinnat ovat huolellisesti tahkotut. Tärkeimmät tämän esineen tuntomerkeistä ovat sen koristeet, joita on sen toisessa lappeessa ja kummassakin kyljessä. Esineen toiseen sivuun on näet kaiverrettu kaksi kärjet vastakkain olevata sydänkuviota, kummassakin kyljessä taas on kolme päällettäistä kuoppaa, jotka eivät saata olla lävitse porattaviksi ajottujen reikien alkua, koska eivät ole edes samalla kohdalla ja ovat tasasyviä. Esineen poikkileikkaus on muotoa. Muuten valaisevat esineen muotoa vieressä olevat piirrokset. Pituus 84,5, terän leveys 30, varsipään 4 ja varsipään paksuus 23 mm.

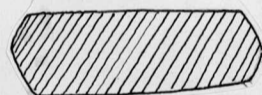
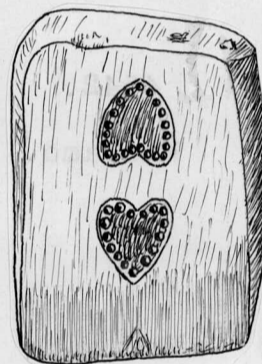
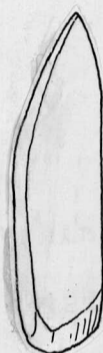
N. 44
kyljiltä

4564.

Virolahti

Esineen löysi talollisen poika Antti Heikkilä Juho Heikkilän talon pellosta, talon saunan kohdalta, noin 50 metrin päästä jokirannasta. Ase löydettiin 24 p:nä toukok. 1905 turpeita nuijalla pienennettäessä, siis pinnalla olevasta ruokamullasta. Katso n:o 46.

45. Pieni tasaleveä tasataltta saviliuskeesta. Ase on kauttaaltaan hyvästi hiottu, joten pienempiä hiomattomia paikkoja on vaan asean kyljissä ja kantapäässä. Asean selkäpuoli on paitsi pitkää ja loivaa teränlaskua hiottu kahdelle tasolle; etusivun teränlasku on lyhyt ja jyrkempi. Asean tärkeimpänä tunnusmerkkinä on sen etusivuun tehdyt sileäpohjaiset ja pistekehäiset sydänkuviot. Nämä kuviot muistuttavat muutamaa permalaista koristemuotoa rautakaudelta ja ovatkin aseessa luultavasti myöhemmän ajan tekoa. Samoin näyttää asean hionta sellaiselta että se on kivikauden jälestä ollut muovailun alaisena. Alkuperäistä kivikaudesta pintaa näkee vaan selkäpuolella kantapäässä. Asean muoto ja poikkileikkaus selviää piirroksesta. Pituus 45, leveys 33 ja paksuus 11,5 mm.

4564.

Virolahti

Taltan löysi Juho Heikkilän pieni poikanen Viljo kaurankylvön aikaan keväällä 1905 Juho Heikkilän talon "Mäentaka" nimisestä pellostä. Mainittu pelto on pohjoispuolella kylää olevan metsäisen mäen takana noin 400 metrin vaiheilla kylästä. Ase tavattiin siltä osalta "Mäentaka" peltoa, joka on "Enokki" nimisen pellon kohdalla eteläpuolella ja löytyi se pellon poikki kulkevas- ta väliaidasta lukien neljännestä saras- ta noin 10 metrin päässä saran etelä- päästä. Löytöpaikan kohdalla on maa sa- viperäistä, eikä siinä tutkittaessa ta- vattu mitään erikoista.

46. Hioinkivi, maasälpäporfyriittiä. Kivi on toisesta päästään kapeampi ja sivuilta notkolla. Sen hiottu pinta, joka kenties myöhemmin on saanut naarmuja uurteita, on täynnä vahvempia täpliä tai huokosia. Kiven hiomattomissa osissa on niinkään runsaasti huokosia. Sen pituus 165, leveys leveämmästä päästä 100, ka- peammasta 60 ja paksuus 51 mm.

Löydetty samalta pellolta kuin e- dellinen numero, mutta sen löytöpaikkaa ei ~~muist~~ otettu tarkemmin.

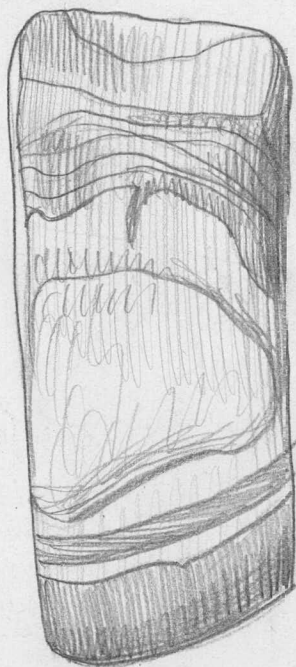
Kun tiedettiin Juho Heikkilän Pit- kältä- ja Ahopelloilta aikojen kuluessa

4564.

Virolahti

löydetyn useita kiviaseita ja "sileäksi hiottuja" kiviä, jotka olivat tuodut kylän lasten leluiksi ja olivat sittemmin tietämättömiin kadotonneet, saattaisivat esineet n:ot 44, 45 ja 46 olla sellaisia uudestaan kadotettuja esineitä, jotka olivat lannan mukana voineet kulkeutua viimeisille löytöpaikoilleen.

47. Kaksoistaltta (kouru- ja tasataltta) sileästi juovaisesta saviliuskeesta. Kiven pehmeämmät kerrokset ovat ehkä veden vaikutuksesta kuluneet syville uurteille. Tämän vuoksi ovat aseeseen hiottu pinnatkin kuluneet niin että puhdasta hiomajälkeä tapaam vain laidoissa. Kourutaltan terä on lohjennut ja tasataltan terä käynyt tylpäksi. Aseen poikkileikkaus on suunnikkaan muotoinen. Pituus 84,5, leveys 36 ja paksuus 22,5 mm.

Aseen löysi sepänvaimo Kristiina Heikkilä Virolahden pitäjän Heikkilän

4564.
Virolahti

kylän Nakarin talon maalta niinkutsu-
tuSta Suuresta niitystä, syksyllä 1904
kauraa leikatessa. Mainittu niittu on
kylän kohdalla eteläpuolella Vaalimaajo-
kea ja lienee ainakin osaksi vesijättöä.

4565.
Artjärvi

Kerääjä Jaakko Brännyn 27p:nä
toukok. 1905 maist. Juhani Rinteelle
Pernajassa 2 markasta myömä

Matala kourutaltta, tiivistä ehkä erup-
tiivistä vuorilajia. Ase on kauttaaltaan
huolellisesti hiottu ja on väriltään
harmaa. Terä on hyvin vähän kaareva,
joten "kourun" sivut ovat jyrkät ja mel-
kein suorat. Aseen kourunpuoleisella si-
vulla on miltei keskellä asetta pieni
kolo ja sen muuten tasaiseksi hiotusta
kantapäästä on kappale lohkaistu, kuten
Bränny oli saanut kuulla, sen vuoksi,
että ukkonen ei sitä enää veisi muka-
naan. Kappaleen oli nim. löytäjä loh-
kaissut. Aseen poikkileikkaus on muotoa.

Pituus 63, leveys 42
ja paksuus 16 mm.

